

MÜELLİFİ BİLİNMEYEN MANZUM BİR KUR'ÂN FALI

Halil Sercan KOŞIK¹

Özet

Fal, insanoğlunun geleceğini öğrenme arzusunun bir neticesi olarak ortaya çıkan ve kendisine değişik toplum ve kültürlerde daima kolaylıkla yer bulmuş bir unsurdur. Onun tatbikinde farklı toplumlarda çok değişik malzemelere başvurulmuştur. Bunlar içerisinde belki de en ilginç ve dikkat çekenini ise dinî metinlerdir. İnsanları en hassas yerlerinden yakalamakta usta olan falcılar, bunun için kimi zaman kutsal metinleri kullanmaktan dahi çekinmemişlerdir. Nitekim “gaybın anahtarlarının sadece Allah'ta bulunduğu”nu belirtip “falin şeytan işi bir pislik” olduğunu söyleyen İslam'ın kutsal kitabı Kur'ân-ı Kerim'in geçmiş asırlarda -ve günümüzde- bir fal malzemesi olarak kullanılması bunun en tipik örneğidir. Bilhassa, Osmanlı döneminde manzum, mensur veya manzum-mensur karışık pek çok Kur'ân fali metni kaleme alınmıştır. Bunlar içerisinde özellikle manzum olanların edebî bir kıymeti haiz olmaları sebebiyle edebiyat araştırmacılarının göz ardı etmemesi gereken metinler olduğu aşikardır. Bu nedenle, biz de söz konusu çalışmamızda Fransa Milli Kütüphanesi'ndeki bir mecmua içerisinde bulunan Arap harfli manzum bir Kur'ân fali metnini tanıtip inceleyerek edebiyat ve kültür araştırmacılarının dikkatine sunmak istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: Fal, falcı, manzum Kur'ân fali, Osmanlı edebiyatı.

A VERSE OF THE QURAN FORTUNE AUTHOR OF WHICH IS UNKNOWN

Abstract

Fortune telling is an element that emerged as a result of people's desire to learn their future and has always found place to itself easily in different societies and cultures. Different materials have been used by different societies in its practice. Perhaps the most interesting of these is religious texts. Fortunate tellers who were talented in capturing people from their most sensitive feels sometimes used sacred texts for this purpose. Thus, the most typical example of this is the usage of the Quran, as a fortune-telling material in past centuries and nowadays, that says “And with Him are the keys of the invisible.” and that “... divining arrows are only an infamy of Satan's handiwork.” In particular, during the Ottoman period, many text of the Quran fortune were written as verse, prose and mixed verse-prose. Among them, it is obvious that verse texts that they have literary value should not be ignored by scholars. For this reason, we also want to introduce and examine a verse of the Quran fortune, which is contained in a journal in the National Library of France, to the literature and culture researchers.

Key Words: Fortune telling, fortune tellers, a verse of the Quran fortune, Ottoman literature.

¹ Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sercankosik@gmail.com.

GİRİŞ

Fal, bugün olduğu gibi geçmişte de insanların geleceklerini öğrenmek için başvurduğu en temel yöntem olmuştur. Bu yöntemi, her kültür ve toplum kendilerine özgü araç ve gereçlerle uygulamıştır. İnsanoğlu kimi zaman gökyüzündeki yıldızları izleyerek kimi zaman vücudundaki organların şekil ve hareketlerine bakarak kimi zaman da rastgele bir kitabı açarak merak ettiği geleceği öğrenmek istemiştir. Bu kaygıyla, savaş zamanları bile bazen fal vasıtasıyla belirlenmiştir.

İnsanların geleceğe ve bilinmeyene karşı olan büyük merakı gaipten haber aldığını söyleyen birtakım kimselere yeni bir iş kapısı açmıştır. Aslında akla ve mantığa karşı açılmış bir savaş olan fal, arayış zamanlarında merakını teskin etmekte zorlanan insanın tutunacağı en önemli teselli olmuştur. Bunun en başta gelen sebebi de insanoğlunun ruhunda, bazen bir kahvenin tortusunda bazen de çanak içindeki bir suda işaretler olduğuna inanacak bir boşluğun bulunmasıdır. Bu boşluğu doldurma çabası, insanı çoğu zaman gelecekte haber verdiğini söyleyen bir falcının tuzağına düşürür. Bundan dolayı da hiçbir bilimsel ve akademik veriye dayanmayan fal olgusu, geçmişten bugüne değin her toplumun kültür ve folklorunun önemli bir malzemesi olmuştur. Buna ek olarak bir toplumda fala yönelenlerin sayısı dahi o toplumdaki pozitif düşüncenin geldiği nokta hakkında sosyolojik olarak değerli veriler sağlar ve insanların hangi niyet ve sebeplerle falcıların kapısını çaldığının belirlenmesi de toplum psikolojisi hakkında fikir edinilmesine yardımcı olur (Şenödeyici ve Koşık 2015: 72).

İnsanoğlunun fal için çeşitli malzeme ve uygulamalara yönelmesi zaman içinde farklı fal türlerini ortaya çıkarmış, bu fal türlerinin bir kısmı da -haberleşmenin bu kadar kolay ve hızlı olmadığı toplum ve zamanlarda diğer insanların da yararlanması ve bu bilgilerin sonraki kuşaklara aktarılması için yazıya geçirilmiştir. Bunun sonucunda bugün Türk edebiyatında “falnâme” dediğimiz bir tür ortaya çıkmıştır. Falnâme, falın nasıl bakılacağını ve yorumlanacağını anlatan veya özel fal formülleri veren kitapların genel adıdır. Fal kitabı demek olan bu kelimenin yerine kimi zaman “tefeülnâme” sözcüğünün de kullanıldığı görülmektedir (Sezer 1998:15). Falla yakın alakalı olan ilimlerin de etkisiyle edebiyatımızda büyük gelişme gösteren falnâmeler, bazen mensur bazen manzum bazen de manzum-mensur karışık bir tarzda kaleme alınmışlardır. Falnâmelerin esasını öncelikle, içerisinde burçların konumlarına göre çeşitli yorumların yapıldığı yıldıznâmeler, sonrasında da Kur'ân falları oluşturur (Pala 2005:147). Kur'ân falına olan bu büyük rağbetin en büyük sebebi ise onun fala ve falcıya duyulan şüphe unsurunu en aza indirgemesidir (Şenödeyici ve Koşık 2015: 73).

Kur'ân'ın çoğaltılmasıyla birlikte ortaya çıktığı düşünülen Kur'ân fal(lar)ı büyük ihtimalle ilk önce Araplarda uygulanmış ve onlardan da Fars toplumuna geçmiştir. Farslarda bu fal faaliyeti, Araplarda olduğundan çok daha fazla yaygınlaşmıştır. İslam'ı Farslar üzerinden öğrenen Türkler, İslâmî edebiyatın ilk ürünlerinde de yine Fars edebiyatını örnek alarak kendi edebiyatlarını vücuda getirmişlerdir. Bir fal türü olan Kur'ân falı da ilk olarak yine Farsların manzum ve mensur kaleme aldıkları fal metinlerinin Türkçeye tercümesiyle Anadolu coğrafyasına girmiştir. Türkler kimi zaman tercüme kimi zaman da telif yoluyla özellikle de Osmanlı döneminde manzum,

mensur veya manzum-mensur karışık çeşitli Kur'ân falları kaleme almışlardır.² Bu fallar, daha çok Hz. Ali, Cafer-i Sâdık ya da Muhyiddin İbnü'l-Arabî gibi dinî bakımından muteber sayılan kimselere atfedilmişlerdir (Duvarcı 1993: 13). Bu metinlerin genellikle birçoğunda müellif veya mütercim ismi bulunmamaktadır.

Kur'ân falnâmelerine müstakil hâlde veya çeşitli eserlerle bazı Kur'ân yazmalarının sonuna ekli halde rastlanılmaktadır. Arapça, Farsça ve Türkçe kaleme alınmış bu eserlerin başında umumiyetle Kur'ân tefeülünün Hz. Muhammet tarafından tavsiye edildiği yahut bunun sünnet olduğu dile getirilmektedir. Ayrıca bu kısımda tefeülün adap ve usullerinden de bahsedilmektedir (Şanlı 2003: 166). Bu adap ve usullerden en çok dile getirilene ise fala niyet etmeden önce abdest alınması ve çeşitli duaların okunmasıdır. Bunu çoğu zaman temiz bir kalple niyet edilmesi izler. Başkasının kötülüğünü düşünerek niyet etmek ise uygun görülmez ve fal bakılırken çıkan sonucun daima hayra yorulması tavsiye edilir (Şenödeyici ve Koşık 2016: 27-28).

1. Manzum Bir Kur'ân Falı: Hâze'l-Kitâbü Fâl-ı Kur'ân

1.1. Nüsha Tavsifi

Makalemizde söz konusu ettiğimiz *Hâze'l-Kitâbü Fâl-ı Kur'ân* adlı fal metninin tek nüshası, Fransa Milli Kütüphanesi'ndeki Türkçe Yazmaları içerisinde "Suplement Turc 49" künyesiyle kayıtlı olan ve içerisinde üç adet farklı Kur'ân falnâmesi bulunan bir mecmuadadır. Bu mecmua, Edgar Blochet'in belirttiği üzere 17. asırda yazılmış olup 15,5 x 10,5 cm ölçülerinde ve 83 varaktır (1932-1933: 187). Mecmuanın kağıdı açık sarı olup aharlıdır. Cetvel ve rabita kaydı bulunmayan varaklarda metinler, siyah mürekkeple yazılmış ve sürh kullanılmamıştır. Ayrıca varakların bugün kullandığımız rakamlarla numaralanmıştır. Mecmuadaki ilk Kur'ân falı mensur, son Kur'ân falı ise manzumdur. Makalemizde ele aldığımız ve telif veya tercüme olduğunu eldeki veriler ışığında çıkaramadığımız manzum Kur'ân falı ise bu mecmuanın 25b-47a sayfaları arasında olup, baştan ikinci Kur'ân falıdır. Eser, harekeli bir nesihle kaleme alınmıştır. Her sayfada iki sütun ve on beş satır bulunur. Metnin imlası klâsik Osmanlı imlasından ziyade eski Anadolu Türkçesi imlasına yakındır. Bundan dolayı da metinde kimi harfler hareke ile gösterilmekte ve pek çok kelimenin imlasında da hata ve yanlışlıklar bulunmaktadır. Bu da mecmuayı istinsah eden kimsenin işin ehli olmadığını göstermektedir. Eserin müellifi ise bilinmemektedir.

1.2. Şekil Özellikleri

Mesnevi nazım şekliyle yazılmış olan eserin vezni "Mefâîlün mefâîlün feûlün"dür. Metinde Türkçe sözcüklerdeki pek çok imalenin yanı sıra Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun ünlülerde de sık sık zihaf yapıldığı görülür. Müstensih, eserde Türkçe kelimelerdeki kimi kısa heceleri imlada uzun, Arapça ve Farsça kelimelerdeki kimi uzun heceleri de kısa olarak göstermiştir. Bu husus, eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınmış manzum metinlerin pek çoğunda görülmektedir:

² Osmanlı döneminde kaleme alınmış Arap harfli manzum ve mensur Kur'ân falları için bkz. (Şenödeyici ve Koşık 2017).

Mübârek siftâhun vardur satudan

Satıla neye siftâh eylesen sen

Kimesneden emânet almagıl sen

Dilersen ola düşvâr işün âsân

Metindeki toplam beyit sayısı altı yüz ikidir. Her harfin altında farklı beyit sayısı bulunmakla birlikte onların çoğunlukla yirmi iki beyte sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca üç harfte de birer mısra eksiktir. En çok beyte sahip olan harfler, *be* ve *ze* harfleridir. Her iki harfte de yirmi üç beyit bulunur. En az beyit sayısı ise *ye* harfindedir. *Ye* harfinde diğer harflerin yarısından daha az yani on kadar beyit vardır.

1.3. Muhteva

Kur'ân'dan fal bakmanın çeşitli yolları bulunur. Bunlardan en meşhur ve yaygın olanı ise harflerden hareketle çeşitli sonuçlara ulaşılan yöntemdir. Harflerin yorumuna dayanan bu yöntemin tatbiki şu şekildedir:

İlk olarak çeşitli dualar okunur ve sonra da Kur'ân-ı Kerim açılarak sağ sayfadaki ilk harfin Kur'ân'ın hangi ayetine karşılık geldiği belirtilir ve harfin yorumu esnasında da bu ayetin manası esas alınır (Uzun 1995: 142). Bazen de rastgele açılan Kur'ân-ı Kerim'in yedi sayfa ilerisine gidilip onun yedinci satırının ilk harfinin işaret ettiği ayete göre niyet okuma yapılır. Nitekim Özer Şenödeyici ile tarafımızdan yayımlanan Uzun Firdevsî'ye ait Kur'ân falı bu şekildedir (Şenödeyici-Koşik 2016: 27) Bu tarz fallarda çoğunlukla harften sonra onun karşılık geldiği ayet verilmekle birlikte ayetin verilmediği fal metinleri de bulunur. Ayrıca tek harf yorumlu Kur'ân fallarının dışında birden fazla açışla ortaya çıkan harf grubunu yorumlayan Kur'ân falları da vardır.³ Kur'ân'la fal bakmanın bir diğer yolu ise harflerden bağımsız sadece ayetlere dayalı olarak yapılandır. Bu türde, yirmi sureden seçilen kimi ayetlerin vasıtasıyla çeşitli yorum ve çıkarımlarda bulunulur (Uzun 1995: 143).

Makalemize konu ettiğimiz fal metni, bir ayete dayanan harf yorumlu Kur'ân falı olmakla birlikte ilgili harfin yorumunun dayandığı ayet falnâmede verilmemiştir. Bu Kur'ân falında, fal sırasında niyet tutan kişiye gelebilecek olan harflerle ilgili, o kişinin geleceği yahut kaderi hakkında olumlu veya olumsuz gelişmelere dair çeşitli yorum ve işaretlerde bulunulmuştur. Edebî bir kıymeti haiz olan bu manzum esere, başlık olarak pek çok Kur'ân falnâmesinde görülen "Hâze'l-kitâbü Fâl-ı Kur'ân" ismi verilmiştir. Eserde mukaddime ve hatime kısmı olmayıp sadece fal metni yer alır. Bundan dolayı da mezkur Kur'ân falında başlıktan hemen sonra elif harfi gelir.

Metinde *elif, be, te, se, cim, ha, hı, re, ze, sad, dad, tı, zı, gayn, fe, kef, mim, nun, vav, he, ye* harfleri kişinin talihiyle ilgili olumlu haberler söylerken *dal, zel, sin, şın, ayn, kaf, lam, lam-elif* harfleri ise olumsuz bilgiler sunar. Bununla birlikte olumsuz harflerde dahi kişi ümitsiz bırakılmaz, biraz zaman geçtikten sonra

³ Harf grubunu yorumlayan falnâmeler hakkında bilgi ve bu gruba giren bir fal metni için bkz. (Sezer 1998: 25-35).

ferahlayacağına dair müjdeler verilir. Fal yazarı, bunun için de niyet sahibine sık sık sabretmesini öğütler. Aslında bu tavsiye Kur'ân fallarının neredeyse tamamında fal sahibinden beklenen ve istenen bir özelliktir:

Otuz gün dahi sabr eyle temâmet

Bulasın maksûdun olup selâmet

Söz konusu manzum Kur'ân falı metninde, bütün harflerde bulunmamakla birlikte çoğunlukla harften sonra gelen ilk mısradaki "eger bi gelse", "eger ti gelse", "eger vav geldi" ve "eger hi'dür" gibi ibarelerle fala giriş yapıldığı görülür ve bundan sonraki

İşit imdi bu Kur'ân-ı kadîmi

Ne buyurur bu âyet ma'nâsını

şeklindeki beyitle birlikte niyet sahibinin falında çıkan haber ve işaretlerle ilgili yorumlarda bulunulur. Müellif genelde her bir harfin sonunda bu falın Kur'ân falı olduğunu, bu nedenle ona asla şüpheyle yaklaşılmaması gerektiğini söyler ve Kur'ân falıyla fal tutan bir kimsede keder ve gamdan eser kalmayacağı da özellikle belirtilir:

Bu Kur'ân fâlidur şek tutmak olmaz

Niyet tutan kişide gussa kalmaz

Müellif, harflerin tamamının son beytinde niyet sahibine seslenerek onun gönlünün daima şen olması için Hz. Muhammet'e salavat getirmesi gerektiğini söyler ve bütün fallar böyle bitirilir:

Dilersen iresin dâ'im safâya

Salâvat vir Muhammed Mustafâ'ya

Metin, bir Kur'ân falı olmakla birlikte onda yıldız ve burçlara da atıf yapılmaktadır. Özellikle gelecekle ilgili olumlu haber verilen kişiler için falında daha çok Müşteri yıldızının geldiği söylenmektedir:

Çü senin Müşterî geldi fâlında

Gerek olmaya yavuz söz dilünde

Bu yıldız turduğı altıncı gök bil

Ki burcu dahi oddan cân ey dil

Fal metninde sık sık tekrara düşülerek kimi harflerde sürekli aynı şeylerin dile getirildiği de görülmektedir. Bu fal metninde, Arap alfabesindeki yirmi dokuz⁴ harfin gösterdiği durum ve onların işaret ettiği karşılıklar ise şöyle özetlenebilir:

⁴ Kur'ân fallarının pek çoğunda olduğu gibi tarafımızdan incelenen bu metinde de lam-elif ayrı bir harf olarak alınmıştır.

Elif (ا) : Falında elif(ا) harfi geldiyse; sana artık ah çekme ve ağlama yoktur. Eğer durduğun yerde durursan, ne arzularsan ona kavuşursun. Bütün hasta yakınların sağlığına kavuşur. Senin adak veya kurban borcun gözükmüyor, bunu hemen eda et. Senin için en mübarek gün perşembedir. Hak, o gün işine kolaylık verir. İki düşmanın var: biri orta boylu ve sarışın, diğeri ise buğday tenlidir. Bunlar fırsat bulup sana zahmet vermek istiyorlar. Sen bunlara karşı dua et, Hak Teala seni hasretini duyduğun şeye kavuşturacaktır. Sakın sırrını kimseye anlatma. Bu yolda senin yoldaşın sabırdır. Ümidine ermeye çok az kaldı, yakında tüm isteklerine ulaşacaksın.

Be (ب) : Eğer falında be(ب) harfi gelirse; senin yardımcın Allah olur. Derdine artık derman erişti ve sana hayırlı bir kapı açıldı. Senin için artık ayıplanma gitti, onun yerine mutluluk geldi. Artık Allah, senin güzel muradını verir. Cihanda senin iyi bir adın olacak, çünkü senin mübarek yıldızın Müşteri'dir. Artık kaygılanma, çünkü talihin kuvvetlidir. Sen iki hafta daha sabret, ümit ettiğin işler kolaylaşır. Ey fal sahibi! Senin yıldızın Müşteri olduğu için kederin gidip halin hoş olur. Hak seni bir beladan kurtarır. Sakın düşmanına gücenme, ondan korkma. Çünkü o, sana karşı bir zafer kazanamaz. Senin yolun kutlu bir yoldur. Onda hayır çoktur. Senin falında Kabe'yi ziyaret görünür. Eğer orada nuru görmek istiyorsan Hz. Peygamber'e salavat ver. Sakın Tanrı'dan şüphe etme ve O'ndan ümidini kesme. Çünkü O, senin işini onarıcıdır.

Te (ت) : Eğer te (ت) geldiyse; sana müjdelers olsun. Çünkü kerem sahibi olan Allah'tan sana bir yardım ve lütuf ulaşır. Sen şimdi gözünü iyi aç ve kibirden uzak dur. Çünkü bir iki kişinin gözü senin üstündedir. Sen kiminle dost olup onunla tuz ekmek yersen ondan hiçbir iyilik göremezsin. O, senin yüzüne dost görünür, arkandan ise düşmanlık yapar. Ama birçok hoş haber işitirsin ve birisiyle yâr olursun. Ondan çok iyilik görürsün. O, Hakk'ın sana ettiği ihsanın sebebi olur. Tanrı, senin şerrini hayra döndürecek ve kaygının şişesini kırır. Eğer sefere çıkacaksan pazartesi günü sana mübarektir. Çünkü Allah, o günü senin için bereketli kılmıştır.

Se (ث) : Eğer falında se (ث) harfi gelirse; hoştur. Çünkü bu, mal ve mülkünün artacağına işarettir. Kimsenin gönlünü kırma ve kendini korku, kötülük ve kavgadan emin eyle. Pirlere tanış, işini ve gördüğün düşü de onlara danış. Ey fal sahibi! Bu falında bir tehlike var. Ama dostunla olan mahzunlukta senin kazancın var. Sakın sana dost olan kişinin kalbini kırma, sana düşman olanınsa canına kastet. Devlerle perilerle iş kılma ki düşmanlar sana zarar vermesin. Sabret ve dilini de yedi gün tut. Görürsün ki, senin hakkında kötülük düşünen kimse sıkıntıya dolaşır. Eğer bir işe girişmek istersen senin için cumartesi günü hoştur. Dileğini Hak'tan dile çünkü O, Kerim'dir. O, Rahim ve Kadir olan sana rahmet kılsın.

Cim (ج) : Eğer cim (ج) gelirse; sana Tanrı'dan bütün mal, nimet, izzet ve hürmet erişir. Bu falında senin mahzunluğuna bir işaret var. Çünkü seni yağma eyleyecek bir kimse var. Kendini kötü kimseden ayrı gör ve taş ile vurarak onu yarala. O inatçı kişinin bağına yara aç. Dev ve perinin dilini bağla, kötülerin de yüreğini dağla. Ama şu on gün içinde dostunun savaşı dışında bir savaş yapma. Bu yakında sana bir zarar erişeceğinden, gönlün endişe ile dolacak. Yüce Yaratıcı, bunun karşılığını yine sana verecek. Ey âşık! Sen gönlünün sevdiğini alacaksın ve kaygıdan kurtulacaksın. Ferahlıklar senin keder burçlarının tamamını yıkar. Kolay bir bahane ile gaybdan

senin kapına rızık ulaşır. Bu duruma dostların sevinir, düşmanların ise şaşkın ve pişman olurlar. On üç gün sabret ve sonrasında safa um.

Ha (ح) : Eğer ha (ح) gelirse; bil ki mutlu olursun ve bu niyetinde ne istersen elde edersin. Sen nereye gidersen git, Tanrı'yı senin dostun olarak bulursun. Sana müjdelersun ki o iki âlemi yaratan Hak, senin işini de onarır. Her nerede olursan ol, senin yardımcın Allah, yoldaşın ise Hızır Peygamber olur. Eğer çıkarsan, sefer dahi senin için mübarektir. Çünkü senin talihine Müşteri geldi. Tanrı katında yüzünün ak olması için bir aç kimseyi doyurman gerekir. Çünkü Hak Teala senin başından bir yükü aldı. Bu yüzden de senin başın için sadaka vermen lazım. Sana ikisi erkek biri kadın olmak üzere üç kişiden iyilik geleceği görünüyor. Görüyorum ki senin aslın ya hacı ya da yedirip içirmeyi seven hocadır. Allah gaybdan sana bir nimet verir. Sen de Tanrı evine gitmeye bir yol bul. Gönülden ne dilersen dileğin kabul olur. Rahmeti ve ihsanı çok bol olan Tanrı, hiç ummadığın bir anda sana nasibini verir ve böylece mutlu olursun.

Hı (ح) : Eğer hı (ح) harfi gelirse; niyetin hayırlıdır. Bundan dolayı Tanrı'ya şükür ve minnet et. Hakk'a sığınıp arzunu talep et. Sana âdem ehli bir kimseden fayda gelecek. Uzak da olsa yakın da olsa onun yanına var. Sana hasret olan bir kişi var. O seni arzulayıp, yolunu gözetir. Ona sen de hasret duymaktasın; bu nedenle de onun katına var. O, senin için bir kazanç ve mutluluktur. Eğer sen varmazsan o, senin yanına gelir ve onunla hoş olursun. Senin falında Müşteri yıldızı geldiği için artık kötü sözü dilinden düşür. Ne iş tutarsan pazar veya perşembe günü tut, çünkü o günler tuttuğun iş senin için hoş ve hayırlı olur. Satıştan mübarek bir sifhain vardır. Sen neye sifhain eylesen, o satılır ve şüphesiz bütün muradına erersin.

Dal (د) : Eğer dal (د) harfi gelirse; falının kötü olduğunu anla. Bundan dolayı da gece gündüz Hakk'ı zikr etmekten ayrılma. Ey aziz! Allah'a gece gündüz yalvar ki O yüce Sübhan senin isteğini versin. Sana düşmanlık eden sarışın ve orta boylu bir kimse var. Onunla olan gönül bağını kes ve böylece sana haset edenlerinin canında yara aç. İnşallah falın, sonunda selametiğe ulaşır. On beş gün işin açılmayacak ve bu günler gönlünden karışıklık hiç gitmeyecek. Eğer işin sonunun nereye varacağını sorarsan isteğinin yakında olacağını bil. Ama bunun gerçekleşmesini sana haset edenler istemezler. Senin bu falında görünen Merih yıldızıdır. Bu nedenle de sen nefsinin atını kov, ona uyma. Sakın bu zamanda acele edip kimseyle savaşıma ve kimsenin ayıbını gözetme. Gece gündüz Tanrı'ya ibadet et. Bu halin tastamam on beş gün sonra geçecek ve bunun sonunda da gönlün ferahlayacak. Bundan dolayı bu on beş gün sabret. On beş gün sonunda yıldızın aydınlığa çıkacak. Ayrıca senin kaybettiğin bir nesne vardır. Gam yeme, Hak Teala bu on beş gün sonunda onun karşılığını da sana verecek. Bu nedenle de on beş güne değin dilinden zikri ve şükürü eksik etme.

Zel (ز) : Eğer zel (ز) harfi gelirse; hâlini şöyle bil. Nice iyilik etsen de hiçbir kardeş ve dostundan vefa göremezsin. Sen, iyi bir kimseye iyilik et ki Hak Teala senin işini kolaylaştırsın. Sana bir dev ve perinin ilişmemesini istiyorsan, boynunda bir heykelcik taşı. Hem böylece hilekar yabancılar da mat olur. On yedi gün sabret, ondan sonra nimetini elde edersin. Gönlünün muradını bulmak için sürekli Allah adını zikret. Peri ve düşmandan korunmak için yanında Ayete'l-kürsi taşı. Bu öğüt ve nasihatleri tutarsan varacağın yere ulaşırsın. Yakında sana bir hayır

erişir ve inşallah gaipten Allah sana bir müjde ulaştırır. Böylece keder ve gamdan kurtulup saadet ve rahata erersin.

Re (ر): Eğer re (ر) gelirse; şunu bil ki sen gönlünde tuttuğun niyetle inatçı kişinin bağırını deldin. Burada talih yıldızı olarak sana Zühre geldiği için mahzunluğun gitti ve gönlün sevinçle doldu. Çok zahmetler çektiysen de bundan sonra şükret. Çünkü artık bunlardan kurtuldun. Senin gönlünde ve fikrinde isteğine ulaşım ulaşamayacağın derdi var. Sözümü dinle, muradına erişeceksin. Bu niyeti tuttuğun için sevin, mutlu ol. Seni Sübhan olan Allah, çok kederden kurtardı ve böylece şeytan kör ve kahroldu. Sakın “Şaşılacak bir talihim var.” diye tasalanma, sakın korku ve kararsızlık duyma. Sen bu düşüncelerden Hakk’a sığın, O’nun katına var. Düşmanından sana hiçbir şekilde gam yok. Bunun için de daima Allah’a şükret. Bu falın artık tamam oldu, bütün düşmanlarının ciğeri de kanla doldu.

Ze (ز): Eğer ze (ز) harfi gelirse; korkma, çünkü sen kötü nazarları kendinden savdın. Bu güzel niyetinden ötürü başında bir saadet tacı var. Feleklerin tamamı sana gelen Zühre yıldızını arzular. Tuttuğun bu niyetten ötürü yüzün ak, talihin mübarek ve işin de selamettir. Dileğin neyse onu alırsın. Sakın sen sırrını bir kadına söyleme! Ulu bir kişiden sana bir iyilik ulaşacak. Allah’ın inayeti ve ihsanı için daima İhlas suresini oku. Senin hasretinden ötürü nice zahmet çeken bir kişi vardır. Diri mi yoksa ölü mü bilmediğin bu kişiye kavuşunca gönlün mutlu olur. Hak, seni hasretini duyduğun bu kişiye kavuşturur. Gönlün endişe ile çok dolu olsa da sana bir zarar erişmez. Bu darlık ve kederi artık üzerinden attın ve hasetçinin sana olan şerrini de uzaklaştırdın. Bir ulu yere varıp oradan muradını dilemek istersin. Sen oraya var, çünkü oradan sana iyilik ulaşır ve üzerindeki yük de ortadan kalkar. Muradın gerçekleşir, işinde de safa ve sevinç bulursun. Sana kapalı kapılar tamamen açılır ve sana haset eden kahrolur. Çünkü senin mübarek bir talihin ve hoş bir falın var.

Sin (س): Eğer sin (س) harfi gelirse; bil ki talihin kötü oldu ve yıldızının atı yolda kaldı. Senin kapında haset eden bir kişi var. Sen ona sakın aldanma, çünkü onun niyeti bambaşkadır. O, sana ne derse inanıyorsun ve ona bütün sırlarını söylüyorsun. O, yüzüne gülüp sana yalan söyleyen kişiye inanma. Çünkü yalancıya inanan bir kimse şerre ulaşır. O kimse yolundan şaşırır ve onun başına keder ulaşır. Düşmanını hor kılmak istiyorsan halkın içinde gözleri kör ol. Böylece işinde yanlış olmaz ve gönlündeki karışıklığı da giderirsin. Müşkülünü Allah’ın halletmesini istiyorsan daima unutmadan İhlas suresini oku. Senin yüzünde uzak bir endişe, gönlünde ise az da olsa bir korku vardır. Boşuna hüznülenme, onlardan sana kaygı ulaşmaz. Niyetinin kötü olduğunu sanma ve gönlündeki karışıklığı terk et. On beş gün sakın gafil olma, kimseyle bir şey paylaşma, kavga olursa araya girme ve kimseye de kötü bir söz söyleme. On beş gün geçince senin yıldızın parlak olacak. Allah seni, haset edenin elinden kurtarır ve açık kapını da zarar ve ziyandan korur.

Şın (ش): Eğer falında şın (ش) harfi gelirse; işinde sakın acele etme. Eğer işini yapmak istersen gevşek davran. Niyet tuttuğun bu falında Zuhâl geldi. Senin yolunda iki yüzlü bir adam var. O kötü huylu ve cahil kimse senin yüzüne güler, arkandan ise kuyunu kazar. Ama bil ki sana ondan bir korku yoktur. Çünkü âlemi yaratan ve kullarına rızık veren Tanrı, senin yardımcındır. On dokuz gün sabretmen gerekir. Bağlı işin, bu on dokuz gün

sonunda açılır. Türlü mihnet ve cefalar çektin, bu işinde hiç kaygı çekme. Çünkü eğer Hak'tan dilersen muradın gerçekleşir. Böylece dost ve sevdiklerini sağ ve selamet, düşmanını da hor ve ayıplanmış olarak bulursun. Sana müjdeler olsun ki hasret kapına erişse de bu işin sonunda hayır var. Selametle bir yol bulursun ve düşmanını kör edip onun boynunu vurursun. Fakat bunun için on dokuz gün sabret ve bu zamanda bir şey umma. Bu arada herkese sırrını açma ve kötü adlı bir kimsenin de yanında durma. Çürük fikri ve uzak endişeyi bırak, "Hâlim ne olacak?" diye kaygılanma. Uzun bir ömür ile iyi talih sana yoldaştır. Bundan ötürü de Tanrı'nın evine git ve O'na sürekli şükret. Çünkü falın güzel bir şekilde tamamlandı.

Sad (ص): Eğer falında sad (ص) harfi gelirse; bil ki falın mübarektir. Artık dostunla gül, oyna ve iç. Falında yıldızın parlak oldu. Ey seçkin kişi! Bu niyetini talep eyle ve ulaşmak istediğin yer için çabala. Bu ay içerisinde sana müjdeler ulaşacak. Kastın olan işe giriş, böylece sana haset edeni kör ve hor edersin. Senin düşmanın kederli, dostun ise mutlu olur. Artık kederlenme ve üzülme! Seni Hak güzel bir bahta, sevgiliye, mala ve rahata eriştirir. Ama sırrını gizle, kimseye açık etme ve sabret. Sana bir kişi dava kılacak, ama senin elin daha üstün olacak. Falın çok güzel olduğundan dolayı sana haset edenin dili kısıdır ve onun içi yanar, bunu bil. Sana gam ve keder yoktur ve senin gönlün emindir.

Dad (ض): Eğer falında dad (ض) gelirse; bil ki sana davacı olan kişinin yüreği yara olur. Sevin, çünkü bu niyetinde sana güzel bir baht ve Hak'tan bir rahmet görünür. O rahmet kılıcı, her şeye kâdir ve kulların bütün sırlarını bilicidir. Bu nedenle, sen de o rahmete sığın ki işlerin denk gelsin ve hoş olmayan işin hoş olsun. Allah'a şükret çünkü O, seni âfetten korudu ve üzerindeki belayı def etti. Sakın kötü kimselerle oturup kalkma ve onların sohbetinde asla bulunma. Yoksa Kadir ve Gaffar olan Tanrı, seni onlara benzetir. Senin ünsiyet kurduğun kişiler, gerçekten canciğer arkadaş ve sana yâr olabilecek kişiler olsun. Niyetinden asla ümidini kesme. Senin dostun sana yâr ve vefalı, düşmanın ise yüzü kara olur. Hasetçi, sana herhangi bir zarar veremez ve sana güç yetiremez. Eğer istersen son tahlilde sen ona zarar verirsin. Sen, bir gece güzel ve hoş bir rüya göreceksin. Bu rüyayı, Yusuf adlı bir kimseye ya da bu işte ehil olan bir kişiye yorumlat. Eğer böyle yaparsan bir zarara uğramazsın.

Tı (ط): Eğer falında tı (ط) geldiye; bil ki her şeye kâdir olan Tanrı sana safa verdi. Falında Müşteri yıldızı geldi ve tuttuğun niyet hazır oldu. Saadet, zevk ve eğlence sana canciğer arkadaş oldu ve gam sende hiç kalmadı. Sen gönülden tuttuğun bu niyetle düşmanının boynunu vurdun. Niyetini gerçekleştirip gerçekleştirilmekte endişe ediyorsun. Sen bu muradını gerçekleştirmeye çalış. Çünkü onu sana Tanrı nasip edecektir. Bu nedenle de sen O Hannan ve Mennan olan Tanrı'nın eşliğine yüz sür. Senin güzel bir falın var. Ama sen Tanrı'ya ibadet etmeyi de unutma ve namazını asla kazaya bırakma. Eğer dua edersen Hak senin niyazını kabul eder. Kabe'yi, Mekke ve Medine'yi ziyaret edip gör. Artık zahmetlerden kurtuldun. Bundan sonra mutlu olup iyilik ve güzellik bulursun. Bundan dolayı da Tanrı'yı yad et ve O'na şükret.

Zı (ظ): Eğer zı (ظ) harfi gelirse; bil ki gönlünden bütün kederin def olur. Bu falından ötürü halin iyi olur. Eğer yola çıkmak istiyorsan korkmadan çıkabilirsin. Senin için mutluluk, mal ve nimet çoktur. Ey fal sahibi! Her türlü muradını elde edersin. Çünkü Yaratıcı, senin üstüne kutlu bir kapı açmıştır. Niçin gönlünde karışıklık ve kaygı

bulunur? On beş gün sabret. Ondan sonra senin işin hayırlı olur. Allah'a şükret, daima O'nunla ol. Senin önünde bir nimet yok iken rahmet ve şefkat sana ulaşır ve Tanrı senin ömrünü de uzun eder. Bu talihinde Zühre yıldızı görünmüştür. İki rekat hacet namazı kıl, dileğini dile ve niyazını zikret ve sakın cumartesi günü kan aldırma.

Ayn (ع): Eğer falında ayn (ع) harfi geldiyse; bil ki kime bal yedirirsen onu zehir sanır. Sen kime dostum desen o sana düşman olur. Eğer zor bir işinin kolay olmasını istersen sen hiç kimseden emanet alma. Yakın zamanda sende bir mahzunluk varmış. O nedenle de aklın ve fikrin şaşmış. Yine yakın zamanda sen birisiyle savaştığın. Şunu dinle ki bir kez daha savaşacaksın. Sana namaz kılmak yaraşır, eğer kılırsan sana güzel bir baht erişir. Tanrı sana yardımcı olur ve her türlü isteğin yerine gelir. Ne zaman korku dolu bir rüya görsen sakın kimseye söyleme, dilini tut. Eğer söylersen şerre erersin. Demezsen hayır olur, iyilik görürsün. Tanrı seni bir korkundan kurtarır ve kaybettiğin bir kişi var, o gelecek. Onun gelişiyse de sen çok sevineceksin. Bir işin var ki onun olup olmayacağına endişe ediyorsun. O, ancak sabredersen gerçekleşecektir. Otuz gün sabret, maksadın ancak ondan sonra hâsıl olur.

Gayn (غ): Eğer gayn (غ) harfi geldiyse; bil ki hasetçinin hasedi sana bir şey yapamaz. Nitekim sihirbazın da sihri sana tesir edemez. Çünkü Hak, sana yardımcı olur. Gönlündeki şüphayı gider, sana asla mahzunluk yoktur. Bu nedenle de gözünü ve gönlünü aç, mutlu ol. Her nereye gitsen senin için keder yoktur. Bir yolculuğa dahi çıksan senin için şenlik vardır. Üstünde namaz borcu var, onu eda et. Namaz İslam'ın şartıdır. Eğer namaz kılırsan Allah, sana hidayet verir. Namazla meşgul ol, abdest al ve Tanrı'ya yalvar. Sana, Tanrı evine bir yol görünür. Oraya giderek kederinden kurtulursun. Sen her işinde acele ediyorsun, bu artık senin huyun olmuştur. Ayrıca alışverişi de çok seviyorsun. Bu kırk gün içinde bir hasretine erişeceksin. Ey fal sahibi! Senin ömrün mutlu ve mesut geçecek.

Fe (ف): Eğer fe harfi (ف) gelirse; şunu anla ki Hakk'ı gece gündüz zikretmelisin. Niyetini gerçekleştirmek için sabret ve o yolda yürü. Ey kardeş! Yakın bir zamanda biriyle savaştığın. Ama bu on beş gün içerisinde yıldızın aydınlığa çıkacak ve sevinçli olacaksın, Allah sana rahmet edecek. Bu on beş gün içerisinde bir adam akşam vakti gelip seni bir işe teşvik edecek. Sakın onunla gidip o işi yapma. Allah'ın sana ihsan etmesini istiyorsan bu on beş gün sabret. On beş gün sonunda mutluluk sana malum olacak ve Tanrıdan sana bir hidayet ulaşacak. Sen bundan sonra gam çekmeyip doğru yola varırsın. Yakın zamanda sana yolculuk görünüyor. Uzak da olsa yakın da olsa sen bu sefere mutlaka çık.

Kaf (ك): Eğer kaf (ك) harfi gelirse; şu sözümü dinle ki senin huyun, bilmediğin her kimseyi kendine dost edinmektir. Yüze gülen çok kişi olur, bu nedenle bir kişiyi dost edinmeden önce iyi düşün. Çünkü iki yüzlü kimseler senin hakkında kötü şeyler söyler. Senin şaşılacak bir talihin var. Çünkü kimi dost edinsen o sana düşman olur ve kime şeker yedirirsen o zehir olur. Yürü, on yedi gün sırrını sakla ve Tanrı'ya niyazını ilet. Sabır kıl, sakın bu iki yüzlü kişilere sırrını açma ve onların yanından da geçme. Eğer bu öğüdümü tutarsan on yedi gün sonra hâlin hoş olur. Tanrı'ya ibadet et ki O da senin yıldızını aydınlığa çıkarsın. Bu ay sakın savaşa girme. Eğer

dostların da savaşırsa sakın karışma. Ama bir kişi sana küs durur. Onun gönlünü yap ve sözümü tut; eğer bir kişinin gönlünü yaparsan Allah da senin gönlünü yapar.

Kef (ك): Eğer falında kef (ك) harfi geldiyse; sen bu falı dinle ve Allah ismini asla dilinden düşürme. Bu niyetine sadık ol ki o tez zamanda senin eline girsin. Sana dev ve perinin zarar vermemesi için daima Ayete'l-kürsi oku. Onu bilmezsen Allah'ın inayeti ve yardımı için İhlas suresini oku. Allah'ın adını terk etmezsen gam ve kederden emin olursun. Senin falında yakında bir yolculuğa çıkacağın görünüyor. Sen onun kötü olacağını sakın düşünme. Bu yolun kutludur, o nedenle seferine gönül rahatlığıyla çıkabilirsin. Bu talihinin yıldızı Utarid'dir. Bir işinin olup olmayacağı hakkında endişe ediyorsun. On üç gün sabret ve sonrasında o işin için safa um. Falında senin hakkında sağlık, safa ve muhabbet görünüyor. Hasetçiler sana bir zarar veremeyecekler. Ey fal sahibi! Bu falın mübarek geldi ve bil ki Tanrı sana yardım eder.

Lam (ل): Eğer falında lam (ل) harfi geldiyse; on yedi gün sabret. Ondan sonra işin düze çıkar ve maksadını elde edersin. Bu on yedi gün içinde kimseyle kavga etme ve sakın acele etme. Çünkü insanlar diliyle senin gönlünü yıkarlar. Yakın zamanda Tanrı seni bir iş ve kavgadan kurtardı ve gideceğin menzil bu defa yakın oldu. Yürü, o menzile var. On yedi gün sonunda yıldızın aydınlığa çıkar ve senin yükün kalkar. Hiç ummadığını, Rezzak olan Allah sana verecektir. Ey fal sahibi! Sen de Allah'a elini aç ve "İnşallah" de.

Mim (م): Eğer mim (م) geldiyse; güzel bir baht sana yâr olmuştur. Artık kederin gitti ve yerine mutluluk geldi. Dev ve peri sana zarar veremez ve sihirbaz da sana sihir yapamaz. Sen bu yolda muradını bulursun ve fikrinde ne varsa onu yaparsın. Falında Zühre yıldızı geldiği için artık ferahlarsın. Sana düşman olanın ise bağı yarılr. Sakın kadınlara sırrını söyleme. Eğer söylersen işini zor kırsın. Kaygı, keder ve ayıplanma senden uzaklaştırıldı. Senin falın mübarek olduğu için artık sende gam kalmadı. Ama sen bir yâri arzuluyorsun ve ona kavuşmayı diliyorsun. Ayrıca ona varıp varmama konusunda da bir endişe duyuyorsun. Sen bu zahmeti bir iki ay çektin. Eğer talep edip bu iş için çalışırsan bir ayda isteğine kavuşursun.

Nun (ن): Eğer falında nun (ن) geldiyse; artık kaygılanmana gerek yok. Çünkü Tanrı lütuf ve ihsanıyla senin bütün işini gerçekleştirdi. Sen neredeyse Hızır Peygamber de seninledir. Bundan dolayı artık gönlünden gamları uzaklaştır. O, sana ihtiyacın olduğu yerde yardım eder. Sen garipleri seven bir kimsesin. Bunda kalıcı ol. Bu falında senin hoş bir yol üzerinde olduğun görülüyor. Ama yine de senin koluna dualı bir kağıt bağlaman gerekir. Böylece sende gam kalmaz ve Tanrı da senin zor işlerini kolaylaştırır. Cefa ve üzüntü artık senden uzaklaştı. Daha önceden çektiğin cefalara ve uğradığın zararlara karşılık olarak şimdi sana güzel bir baht verilir. Tanrı, sana bilinmeyen bir yerden kapı açar. Senin mübarek bir isteğin var. Onu dile ki Hak kabul etsin. Sen borç namazlarını eda et ve şu an için sefere çıkmada da bir mahzur yoktur. O yolculuk senin için iyi olur. Tanrı'ya şükret çünkü canın iyi olur, seni kötü sananlar da kahrolur.

Vav (و): Eğer falında vav (و) geldiyse; başına güzel bir talih kondu, hâlin hoş olacaktır. Şükret, senin yolunda müjdeler bulunur. Sen, niyetinin menziline ulaşırsın. Sana artık safalar erdi, cefalarsa senden gitti. Dost ve yârenden çok vefalar bulursun. Sen hiç emek harcamadan, rahat bir şekilde hazineye ulaşırsın. Seni istemeyenler

ise zorlukla boğuşurlar. Yakın zamanda ulu bir kişiden iyilik göreceksin ve dileğin gerçekleşmiş bir şekilde yoluna devam edeceksin. Bir yolculuğa çıkacaksan pazartesi günü çık. Eğer cumartesi günü bir rüya görürsen onu Yusuf adlı birisine yorumlat. Sağlam gönüllü ol ve aceleciliği bırak. Senin yıldızın güneştir, bundan ötürü mutlu bir biçimde hayatına devam et. Şüphe etme, muradını bulursun ve hasetçiden de bir zarar görmezsin. Tanrı senin ömrünü çok uzun eyler, bundan dolayı sen de O'na daima şükret ve Allah'ı ve Peygamber'ini gönlünden hiç çıkarma.

He (هـ): Eğer falında he (هـ) gelirse; dileğin hâsıl olur. Artık başının üstünde bir saadet yıldızı doğmuştur ve o baştan başa nurla doludur. Bu niyetinden ötürü kederlenme ve “Düşmanımın üzerimde nazarı var” deme. Sen aziz bir kişiden iyilik görürsün. Dünya içinde ne dilersen onu yaparsın ve saadet sana baki olur. Gördüğün kötü işleri ört, gizle. Kötü kimselerin yanında durma, ayrıl. Kötü adlı bir kimseyi kendine dost edinme ve böylece kendi iyi adını kötü yapma. Eğer aklın varsa bu öğüdümü tut. Çünkü böyle amel edersen işin hoş olur. Sana her kim kötülük yapmaya çalışırsa çalışsın sana ancak iyilik erişir. Hızır ve İlyas Peygamberler sıkıntı zamanlarında senin yoldaşın olurlar. Ama sen yine de yanında Ayete'l-kürsi taşı.

Lam-elif (لا): Eğer lam-elif (لا) gelirse; sen Hakk'a niyaz et, yalvar. Senin üç gün boyunca işin bağlı ve yüreğin yaralıdır. Sen âşık bir kimse olarak gönlünü her yere dağıtma, elbet kendine uygun bir yâr bulursun. Senin bir dileğin var, onu gerçekleştirmek için usanmadan çalış ve sonunda nasibini al. Eğer miskin eteğini elinden, tatlı sözü de dilinden düşürmezsen saadet daima seninle yâr olur. Senin malın çok olur, sen de güzel bahtınla tüccar ve yüce bir kimse olursun. Yüce Allah'tan ne dilersen elde edersin. Tanrı seni bir iki bela ve kaza ile peri hilesinden korumuş ve kurtarmıştır. Ama yine de sen yanında Ayete'l-kürsi taşı. Önceleri çok zahmetler çekip yüz suyunu yere dökmüşsün. Ama bütün zahmetlerden kurtuldun ve artık saadetler senin kapından ayrılmayacak.

Ye (يـ): Eğer falında ye (يـ) harfi geldiyse; bil ki senin mübarek yıldızın güneştir ve o, saadetli bir ayete eştir. Ey fal sahibi! Pazar günü senin için kutlu bir gündür. O günü düşünce ve fikirle değil, işle geçir. Senin hatunun edepli ve örtülü olacaktır. Onun yüzü taze ve gözü ahudur. O, sana hoş bir çocuk nasip eder ve o evlat da gönlünden gam ve kederi def eder. Ayrıca o, işinde anlayışlı, uyanık ve bilgilidir. Tanrı, seni işinde mahrum bırakmaz ve senin isteklerini kabul eder. Ayrıca sana hasetçiden bir keder ulaşmaz. Yediler, kırklar ve üçler senin yârin olur.

1.4. Dil ve Üslup

Eser, dil bakımından eski Anadolu Türkçesi özellikleri göstermektedir. Nitekim metinde sık sık Eski Anadolu Türkçesi'nde çokça gördüğümüz -uban/üben zarf fiil eki, -isar/-iser gelecek zaman eki, -durur/dürür bildirme eki ve -gıl/-gil 2. teklik şahıs emir ekine şahit olmaktayız. Ayrıca “key, dükeli, imdi, ur(mak), uş, Çalab, tizcek, ıssı, sın(-mak), öküş, tapu, yahşi” gibi daha çok eski Anadolu Türkçesinde karşılaşılan arkaik Türkçe kelimeler de metinde çok fazla yer almaktadır.

Falnâmede süslü ve sanatlı söyleyişlere pek rastlanmamakla birlikte bir yerde fal sahibinin kaygısının şişeye benzetildiği ve Tanrı tarafından bu şişenin kırılacağı belirtilmektedir:

Çalap şerrüni hayra dönderiser

Dahi kaygun şişesin sındırsar

Bu metin de pek çok falnâme metni gibi niyet tutan kişiye bilgi verme amaçlı olduğu için sade, akıcı ve anlaşılır bir Türkçeye kaleme alınmıştır. Bu nedenle eserde Arapça ve Farsça kökenli kelimelerle terkiplere çok fazla rastlanmamaktadır:

Tamam oldı bu fâlnun hoş bilesin

Gerek dâ'im Hakk'a şükürin kılasın

Bir ulu kişiden eylik görürsin

Dileğün hâsıl idüben yürürsin

Müellif eserinde fal sahibine yer yer çeşitli öğüt ve nasihatlerde de bulunmaktadır. O, eserinde öğütlerini sıralarken daha çok bugün kullanımdan düşmüş olan 2. teklik şâhir emir kipi olan -gıl/-gil ekinden yararlanmıştır:

Kimesneden emânet almagıl sen

Dilersen ola düşvâr işün âsân

SONUÇ

Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınmış olan bu falnâme, harf yorumuna dayanan manzum bir Kur'ân falıdır. Eserde, niyet sahibine gelen Arap alfabesindeki yirmi dokuz harfin dayandığı ayete göre çeşitli olumlu ve olumsuz yorumlar yapılır ve ona gelecek ya da gaipten haberler verilir. Kimi zaman da o kimse için çeşitli öğüt ve tavsiyelerde bulunulur. Metindeki olumlu harfler *elif, be, te, se, cim, ha, hı, re, ze, sad, dad, tı, zı, gayn, fe, kef, mim, nun, vav, he* ve *ye* iken olumsuz bir haber veya duruma işaret eden harfler ise *dal, zel, sin, şın, ayn, kaf, lam* ve *lam-elif* dir. Buradan da görüldüğü üzere eserdeki harflerin gelecekle ilgili daha çok olumlu haberler ve güzel müjdelere verdiği anlaşılmaktadır. Bunun sebebi de tefeülün kelime manasının “bir şeyi hayra yormak” olmasıdır. Bundan dolayı da mezkur falnâmede, olumsuz harfler dahi fal ve niyet sahiplerini gelecekle ilgili ümitlendiren ve onların umudunu yitirmesine asla izin vermeyen bir şekilde yorumlanmıştır. Ayrıca bu fal manzumesinin, diğer fal metinlerinde olduğu gibi kişiyi sık sık sadaka vermek, Tanrı'ya ibadet ve dua etmek, Hz. Peygamber'e salat ve selamda bulunmak ve sabretmek gibi güzel davranış ve ibadetlere yönelttiği de görülmektedir.

KAYNAKÇA

Blochot, Edgar. (1932-1933). *Catalogue des Manuscrits Turcs*. 2 Cilt, Paris.

Duvarcı, Ayşe (1993). *Türkiye’de Falcılık Geleneği İle Bu Konuda İki Eser: “Risâle-i Falnâme li Ca’fer-i Sâdık” ve “Tefe’ülnâme”*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.

Pala, İskender (2005). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. İstanbul: Kapı Yay.

Sezer, Sennur (1998). *Osmanlı’da Fal ve Falnameler*. İstanbul: Milliyet Yayınları.

Şanlı, İsmet (2003). “XVI. Yüzyıl Divan Şairi Fedayi ve Falname-i Kuran-ı Azim’i”. *U.Ü. Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S: 5, s. 161-178.

Şenödeyici, Özer ve Koşık, Halil Sercan (2015). “En Muteber Kaynaktan Gaybı Öğrenmek: Bir Kuran Falı Manzumesi”. *Littera Turca -Journal of Turkish Language and Literature-*, C:1/1, s. 72.

_____ (2016). *Osmanlı’nın Gizemli İlimleri I - Kuran Falları ve Uzun Firdevsî’ye Bir Örnek*, İstanbul: Kesit Yay.

Uzun, Mustafa (1995). “Falnâme”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 12, Ankara, s. 141-144.

